

Kuva: Terhi Rytteri

Luonnehdinta

Idänlehväsammas on keskikokoinen, vanhojen lehtojen lehtisammallaji. Se muistuttaa yleisempää metsälehtisammalta (*Plagiomnium cuspidatum*), mutta idänlehväsamallella on yleensä vaaleammat, sileämmät ja kiiltävämmät lehdet. Luupilla lajin voi erottaa lehden reunan pitempien hampaiden ja suurempien solujen perusteella. Lisäksi idänlehväsammas voi muodostaa useampia itiöpesäkkeitä samaan varteeseen, metsälehtisammal vain yhden.

Elinympäristö ja levinneisyys

Idänlehväsammas kasvaa kalkkivaikutteisissa kosteissa tai tuoreissa ja varjoisissa, etenkin kuusivaltaisissa lehdossa ja varjoisilla lehtomaisilla kankailla sekä purojen varsilla. Laji esiintyy niukkana, usein metsälehtisammalenseassa pohjakarikkeella, lahoppuulla tai puiden tyvillä. Kivipinnalla laji esiintyy harvoin. Idänlehväsamman esiintyminen rajoittuu Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan lehtoalueille. Lajilla on noin 50 tunnettua nykyesiintymää Suomessa. Euroopan yhteisön alueella lajia tavataan vain Suomessa.

Nykytila ja uhkatekijät

Idänlehväsamman elinympäristöt ovat taantuneet metsänhakkuiden ja hoitotoimien, kuten ojitusten, sekä lehtojen kuusettumisen takia. Lajin uhkana on myös rakentaminen ja maaston kuluminen. 63 % tunnetuista nykyesiintymistä on suojelualueilla.

Hoitosuositukset

Idänlehväsamman kasvupaikoilla olisi oleellista turvata varjoisuus ja kosteus säilyttämällä elinympäristö jatkuvasti peitteisenä riittävän laajalta alueelta. Osa idänlehväsamman kasvupaikoista on metsälain erityisen tärkeitä elinympäristöjä (rehevät lehtolaikut, purojen välittömät lähiympäristöt), joiden ominaispiirteiden muuttaminen on kielletty. Lehdot sopivat myös Metso-ohjelman kohteiksi. Kuusen varovainen poisto luonnonhoitotoimenpiteenä saattaa olla tarpeen joillakin kohteilla.

Lähteet

- Fagerstén, R. 1981. Idänlehväsamman, *Plagiomnium drummondii* (Muscic, Mniaceae) levinneisyys ja kasvupaikkaekologia Itä-Fennoskandiassa. Memoranda Societatis pro Fauna et Flora Fennica 57: 119–126.
- Pohjamo, M. 2002. Idänlehväsamman suomalaisista esiintymistä hävinnyt jo noin viidennes. KLYY (Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys ry.). Tiedote 4: 6–9.
- Ulvinen, T., Syrjänen, K. & Anttila, S. (toim.). 2002. Suomen sammalet – levinneisyys, ekologia, uhanalaisuus. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 560. 354 s.